Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. — Ч. 243. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ЛИСТОПАДА 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 24, 1953. No. 243. VOL. LXI.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ СПОДІВАЄТЬСЯ ВАЖЛИВИХ СВІДЧЕНЬ ВІД ГУЗЕНКА

ВОНА ПРОСИТЬ ДОЛЛЕСА ІНТЕРВЕНІЮВАТИ У КАНАДІ В СПРАВІ СВІДЧЕННЯ ГУЗЕНКА; ТВЕРДИТЬ, ЩО ГУЗЕНКО ДОПОМОЖЕ ЗНИЩИТИ ДВІ ШПИГУНСЬКІ СІТКИ

Вашингтон. — Представник Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки, Роберт Морріс заявив, що ця комісія має „цілком певні" відомості, які могли б привести до арештування двох російських шпигунів, коли б міг перед нею зізнавати бувший шифрувальник совєтської амбасади в Канаді Ігор Гузенко. Комісія впала на слід цих шпигунів і двох шпигунських російських сіток, які, може, ще й тепер діють на терені ЗДА, під час переслухування свідків у справі Гаррі Декстера Вайта. Морріс додав, що найважливіше завдання комісії — це дістати такі інформації, які дали б можливість Конгресові ухвалити закон, що на майбутнє перешкоджував би в легкій праці ворожим шпигунам на терені ЗДА. Тому голова цієї підкомісії сенатор Вільям Е. Дженнер звернувся з проханням до державного секретаря Джана Фостера Доллеса, щоб він інтервеніював у канадійського уряду в справі дозволу бувшому совєтському шифрувальникові Ігореві Гуденкові з'явитися перед цією підкомісією. Попередню просьбу ЗДА в справі свідчень Гузенка Канада відхилила. Друге прохання ЗДА канадійський міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон, прийняв холодно, заявивши, що канадійський уряд дозволить виїхати Гузенкові на свідчення до ЗДА тільки тоді, коли побачить, що зайшли якісь нові випадки, які усправедливлювали б виїзд Гузенка до ЗДА. Після цієї заяви Пірсона підкомісія заявляє, що Гузенкове свідчення могло б викрити дві нові російські шпигунські сітки, які ще й тепер діють на терені ЗДА. Сам Гузенко виявив бажання свідчити перед Сенатською Підкомісією Внутрішньої Безпеки, якщо дістане від канадійського уряду дозвіл на виїзд до ЗДА. Відповіді Пірсона сподіваються 24 листопада. Гузенко живе в провінції Онтеріо під прибраним прізвищем і під поліційною охороною. Канадійський уряд заявляє, що він побоюється за життя Гузенка, коли б він виїхав за свідка до ЗДА. Підкомісія має просити на свідків суддю Найвищого Суду Тома С. Кларка, та бувшого секретаря скарбу Джана В. Снайдера і бувшого державного секретаря Діна Ачесона.

Конґрес проти „заморожування" вплат на соціяльне забезпечення

Вашингтон. — Голова Конґресової Комісії Способів і Метод конгресмен Деніл А. Рід і голова Підкомісії Соціяльного Забезпечення Карл Т. Куртіс заявили після півторагодинної візити в Білому Домі, що вони є проти проєктованого урядом „заморожування" вплати на соціяльне забезпечення, які тепер становлять по півтора відсотка від працедавців і робітників. Обидва ці політики в розмові з президентом Айзенгавером і секретарем скарбу Джорджом М. Гомфрі домагалися, щоб ці ставки від нового року становили по 2 відсотки від працедавців і робітників, бо цього підвищення ставок вимагає здорове здійснювання програми соціяльного забезпечення. Рід заявив, що підвищення ставок дасть можливість зберегти непорушеними грошові резерви забезпеченевого фонду, з якого виплачується старечі пенсії.

Літак, що летить два рази швидше від звуку

Лос Анджелес, Каліф. — 32-річний летун, учасник другої світової війни, Скотт Кросфілд осягнув швидкість 1,327 миль на годину на літаку Даґлес Д-558-II Скайракет. Цю „Небесну ракету" випущено з літака В-29 на висоті 32,000 стіп, і вона на висоті 60,000 стіп осягнула свою рекордову швидкість, що в 2,01 раза більша від швидкости звуку. Швидкість звуку залежить від температури, і при 60 степенях Фаренгайта становить 760 миль на годину, а при 67 степенях нижче зера швидкість звуку виносить 660 миль на годину. Ця температура буває на висотах понад ... Кросфілд побив світовий рекорд швидкости, коли ще 14 жовтня осягнув був швидкість 1,272 миль на годину. Цей осяг Кросфілда не будуть уважати новим урядовим рекордом, бо він летів на машині, яка може летіти з такою швидкістю лише кілька хвилин. Урядові кола заявляють, що якби цього типу літак міг брати більше пального, то він міг би перелетіти з Лос Анджелес до Ню Йорку за дві години. За три хвилини лету „Скайракет" зужив три тонни пального.

Торнадо поранив 24 особи і спричинив велику шкоду в Луїзіяні і на Флориді

Вест Бей, Фла. — Кілька малих торнадо, які Бюро Погоди не могло передбачити, поранили 24 особи та спричинили велику матеріяльну шкоду в стейтах Флориди і Луїзіяни. Між пораненими 6-місячна дитина, якій ушкоджено череп і ще 6 інших дітей. В Луїзіяні торнадо наробив багато шкоди на цукрових плянтаціях, де саме тепер збирають цукрову тростину. Шкоди обраховують на 100,000 долярів. Торнадо з'явився несподівано в Мексиканській затоці і швидко втратив свою силу, зачепивши тільки частину стейтів Флориди і Луїзіяни. Це перший торнадо в цьому осінньому сезоні, як подає Бюро Погоди.

В АМЕРИЦІ

● **Пара вбивників** 6-річного сина мільйонера Ґрінліза Карл Остін Голл і Бонні Бравн Геді хотіли перед смертю одружитися, але департамент справедливости заявив через свого представника, що не дасть дозволу на їх слюб, який мав би відбутися у в'язниці

● **Сен. Джозеф Мек Карті** дістав півгодини на відповідь через радіо і телевізію б. президентові Геррі Труманові. Він промовлятиме 24 листопада в тому самому часі і через ту саму станцію, через яку промовляв б. президент Труман.

● **Комісія Атомової Енергії** повідомила, що ЗДА поділяються своїми інформаціями з Англією й Канадою про те, які шкоди може завдати атомова й воднева бомба воякам на фронті і цивільному населенню.

● **Асистент секретаря** фльоти Джеймс Г. Смит заявив, що ЗДА повинні публічно проголосити світові, що вживуть атомової зброї у випадку, якщо треба буде рятувати Америку або її союзників. Майбутній ворог повинен знати, що його чекає, коли відважиться на аґресію.

УКРАЇНА ТА ІНШІ ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ — ТАЄМНІ СОЮЗНИКИ ЗАХОДУ

ЮДЖІН ЛАЙОНС ДОВІДАВСЯ І ПОТВЕРДЖУЄ, ЩО НІМЦІ ПРОГРАЛИ ВІЙНУ В КИЄВІ; ГАНС КАН СТВЕРДЖУЄ НЕПРИМИРНЕ СТАНОВИЩЕ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ ДО ВСІХ РОДІВ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

Ню Йорк. — Юджін Лайонс, відомий автор „Червоної декади" і „Призначення в утопії", видав свою чергову книжку: „Наші таємні союзники" в якій підкреслює важливість для західнього світу боротьби поневолених Московією неросійських народів Совєтського Союзу. З друкованої в останньому недільному „Книжковому перегляді" „Н. Й. Таймсу" рецензії на книжку, написаної Гансом Каном, можна вносити, що Мр. Лайонс все ще не розчарувався в своїх переконаннях щодо Росії, що їх він так яскраво виявив на пості першого голови „Американського Комітету для визволення народів Росії", який недавно займав. Лайонс, виходило б, розчарувався тільки щодо комунізму, який він вважав колись „великою пробою" та який пізніше, після свого побуту в Москві в рр. 1928-1934, назвав у своїй книжці „призначенням в утопії". „Його нова книжка — пише рецензент — звертає нашу увагу на часто занедбуваний факт широкої прірви між совєтським урядом та уярмленими неросійськими народами, які запекло поборюють совєтську тиранію і російське панування". Лайонс доказує, що ані совєтський терор, ані „перевиховування" не тільки не припинили, але навіть не зменшили тієї ворожнечі і кількість „ворогів народу" в Совєтському Союзі постійно зростає. У своїх висновках Лайонс, виходило б погоджується з твердженням одного німецького офіцера, який запитував американця: „Чи ви знаєте, де ми програли війну в Росії?" Американець відповів: „В Сталінграді". „Ні — заявив німець — ми програли війну далеко скорше — в Києві, коли вивісили свастику замість українського прапора!" Рецензент Ганс Кан, вважає за недомагання книжки Лайонса те, що він рівночасно не звертає увагу на боротьбу поневолених народів проти всіх родів російського імперіялізму. Рецензент від себе додає, що „передсовєтський російський прапор був би так само небажаний в Києві чи Ризі, Самарканді чи Тбілісі, як і серп та молот". Рецензент признає авторові рацію, що росіяни „жадають гарантій остаточного визволення від совєтського панування", але від себе підкреслює промовчану Лайонсом „правдоподібність", що „неросійські народи совєтської імперії домагаються гарантій проти всякого роду російського панування". Теж і назві „російські народи", якою Лайонс користується в книжці, рецензент приписує „найбільш сумнівну вартість".

Стрейберт про нову політику „Голосу Америки"

Вашингтон. — Директор Інформаційної Аґенції ЗДА Теодор Стрейбер заявив, що його аґенція працює на основі „зовсім нової програми", яку поручав президент Айзенгавер. Президент Айзенгавер наказав надавати такі радіопередачі, які б краще розуміли за залізною заслоною. Інформаційна Аґенція не дбає тепер ані про „холодну війну" ані про те, щоб вихвалювати високий господарський рівень З'єдинених Держав, тільки старається об'єктивними фактами показувати, що ЗДА і ввесь вільний світ бажають „волі, миру і поступу". Друге головне завдання „Голосу Америки" — спростувати совєтські брехні про ЗДА. Директор Стрейберт поінформував через радіо, що „Голос Америки" надає свої радіопередачі з сильної радіостанції на Тихому океані і з Німеччини, і що ці станції можуть тепер доходити до ширшого кола слухачів поза залізною заслоною, як це було досі. Недавно Стрейтберт вияснив, що американські інформаційні аґенції стоятимуть на становищі, що головним ворогом людства є російський імперіялізм, для якого комунізм є тільки засобом в змаганні до запанування над світом. Ця заява викликала хвилю протестів збоку білоросійських еміґрантських імперіялістів.

Потрібно буде 10,000 рятункових відділів на випадок летунського налету

Вашингтон. — Дирекція Федеральної Цивільної Оборони повідомляє, що на випадок ворожого летунського налету потрібно буде 10,000 рятункових відділів, які негайно почали б рятувати жертви після скинення атомових бомб на якісь важливі промислові або густозаселені околиці. Кожний такий відділ складався б з трьох частин, коло 25 осіб разом. Припускають, що 10 відсотків усіх жертв налету будуть так тяжко ушкоджені, що сусіди не зможуть їм допомогти. Дирекція видала брошуру про рятункову акцію, в якій пишеться, що одна бомба в два з половиною рази сильніша від тієї бомби, яку скинуто 1945 року на Гірошиму в Японії, зможе спустошити коло 10 квадратових миль тереню. Головне завдання цих рятункових відділів — це винести поранених осіб з горіючих домів.

Українці в Лудлові будують церкву

Ню Йорк Таймс з 22-го листопада подав таку вістку з Лудлову, Масс.: „Церква візантійської архітектури, — проєктована українським скитальцем, буде збудована на площі, власником якої є українська католицька церква св. ап. Петра і Павла — повідомив о. Денис Кульматицький, парох. Преосвященний Константин Богачевський з Філадельфії, апостольський екзарх Української Греко-Католицької Дієцезії в З'єдинених Державах, відвідає місто 29-го листопада, щоб з о. Кульматицьким та парафіяльними провідниками обговорити плян церкви. Пляни приготовляє В. Січинський з Ню Джерзі."

Мряка з занечищеним повітрям спричинила комунікаційні катастрофи

Ню Йорк, Н. Й. — Мряка з занечищеним димом повітрям, яка вже шість днів прикриває густою заслоною східнє побережжя від стейту Мейн до Вірджінії, утруднювала наземну, повітряну та водну комунікацію і спричинила автові катастрофи близько Норволку в стейті Конн. і в стейті Ню Джерзі. В стейті Конн. поранено 17 осіб, коли на стоячі авто наїхало тягарове, спричинивши пізніше зудар 28 авт. В стейті Ню Джерзі на північ від Ню Бронсвіку згинув шофер тягарового авта. Ще дві особи були вбиті в інших місцевостях цього стейту. Летунський рух з деяких летовищ в Ню Йорку був зовсім стриманий один, а деякі порони також не могли курсувати нормально в затоках і ріках коло Ню Йорку. В понеділок 23 листопада дощ і холодна хвиля повітря від моря розвіяли мряку з занечищеним повітрям.

Французький парлямент закінчує наради в справі устійнення европейської політики

Париж. — Французький парлямент закінчить цього тижня свої дебати над устійненням европейської політики, що дасть змогу міністрові закордонних справ і прем'єрові Франції мати з'ясовану позицію на зустрічі з президентом Айзенгавером і прем'єром Черчілом на Бермудах. Французький міністер закордонних справ Бідо, вичерпаний фізично і нервово своєю працею в останніх тижнях, зомлів під час відчитування своєї двогодинної промови в п'ятницю минулого тижня на засіданні парляменту, його винесли, а докінчив читати промову його заступник, колишній міністер Шуман. Бідо видужав вже настільки, що візьме участь в останніх засіданнях парляменту і вийде в середу на конференцію міністрів закордонних справ шести держав пакту Шумана (Франція, Бельгія, Голляндія, Італія, Німеччина і Люксембурґ) до Гааґи. Конференція у Гаазі, що займається справою реалізації европейської політичної і військової спільноти із спільною европейською армією, стоїть у найтіснішому зв'язку з предметом нарад конференції „великої трійки" на Бермудах. Гадають, що найважливішою вимогою, що її поставить Франція на Бермудах буде те, щоб англійці й американці зобов'язались не відкликувати бодай ще якийсь довший час своїх військ з европейського континенту, як гарантію, що ці дві великодержави автоматично поспішать Франції з допомогою на випадок аґресії не тільки від Совєтів, але й від німців, коли ці останні зростуть на силі.

Арештовано лідера французьких комуністичних робітників

Париж. — Французька поліція арештувала генерального секретаря Генеральної Конференції Праці, довголітньої єдиної французької робітничої професійної організації, яка згодом розколилась на три частини, при чому відділились і створили свої окремі професійно-робітничі організації французькі католики і соціялдемократи. Беноа Франшон, чільний комуністичний робітничий діяч переховувався останні місяці і не показувався ні на робітничих зборах, ні в головній кватирі Генеральної Конференції Праці, якою керують комуністи, — бо мав наказ арештувати його був виданий ще в березні цього року. Недавно пізнано його на світлині групи комуністичних головачів у Франції, яку видрукував один французький часопис. Франшона арештували після того, як він промовляв на робітничих зборах. В його арештуванні взяли участь 250 поліціянтів, після чого перевезено його до в'язниці для політичних в'язнів у м. Френи. Він має 60 років. На робітничому мітингу, на якому він востаннє головував, він похвалявся, що „єдність міжнародної робітничої кляси щораз поглиблюється, в тому часі, коли реакційний світ щораз більше розколюється".

Більшість у Невтральній Комісії в Кореї відкинула нові комуністичні вимоги

Панмунджом. — Три члени Невтральної Комісії, а саме, індієць, швайцарець і швед — відкинули пропозицію поляків і чехів, відділити неповоротців, які вже були переслухані в Невтральній Комісії комуністичними „переконувачами", від тих, які ще ждуть на „переконування" їх. Індійці, які сторожать коло 22.000 полонених неповоротців, твердять, що таке розмежування полонених викликало б у їхньому таборі бунт, і що вони, індійці, надто слабі, щоб змогли перевести таку акцію. Далі вони заявили, що пропозиції комуністів практично не можна зреалізувати ще й тому, що просто нема достаточної кількости бараків для такого роздріблювання полонених. Генерал Свенстром із Швеції цілком зсолідаризувався з листом генерала Тімайя з Індії до комуністів, в якому ген. Тімайя відкидає комуністичні вимоги і жадає змінити дотеперішній спосіб переслухування неповоротців, як єдину можливість перевести дальший скринінг всіх неповоротців. Тим часом підготова нарада для скликання мирової політичної конференції в справі Кореї радить вже 5-ий тиждень, не дійшовши ні в одній точці до порозуміння щодо часу, місця і складу конференції.

„ЗАТУМАНЕНІ" ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ

Будинок Об'єднаних Націй в Ню Йорку, оповитий густою мішаниною туману, мряки і диму, що впродовж кількох днів „облягала" метрополію, був наче символом такого ж „затуманеного" положення в світі.

ХЛІБОРОБИ ЖАДАЮТЬ СТВОРИТИ СВІТОВИЙ ШПИХЛІР ЗБІЖЖЯ

Рим. — Міжнародна Федерація Сільсько-Господарських Продуцентів вирішила на своєму конгресі в Римі звернутися до Організації Харчів і Сільського Господарства при Об'єднаних Націях з пропозицією, створити харчові резерви і висилку їх до країн із замалою харчовою продукцією, а також охорону фармерських цін і спільну боротьбу проти можливости господарської депресії у світі. Міжнародна Федерація Сільсько-Господарських Продуцентів охоплює 25 мільйонів хліборобів у 27 країнах. Вона хоче звернутися з своїми пропозиціями і побажаннями до Організації Харчів і Сільського Господарства при ОН, до якої належать 68 держав, що їх делегати зійдуться у цьому тижні на свою чергову сесію. Цей новий рух за створенням одного великого світового шпихліра, що на нього зложаться надвишки сільсько-господарської продукції з країн з надпродукцією збіжжя, має на цілі забезпечити людство від марева голоду і регулювати ціни на хліборобському ринку міжнародними умовами та вирівнюванням кількости сільсько-господарських продуктів для збуту в різних країнах світу. Цим світовим шпихліром завідувала б окрема агенція, яка підлягала б спільному управлінню чи контролі збоку названої Організації Харчів при ОН, Міжнародного Банку для Відбудови і Розвитку і Секретаріяті Об'єднаних Націй. Виконний Комітет Міжнародної Федерації Сільсько-Господарських Продуцентів радив під головуванням свого президента, американця Аллана Клайна з Вінтону, Айова, де він є головою Бюра Федерації Американських Фарм. Виконний Комітет того міжнародного конгресу хліборобів у своїй оприлюдненій заяві скаржиться, що існує небезпека, що хлібороби „будуть покарані" за збільшування сільсько-господарської продукції, при чому уряди деяких держав з одного боку заохочують їх до цього, з другого не дають їм державної допомоги, коли хлібороби не знаходять ринку збуту для своїх продуктів і тому мусять обнижувати ціни, всупереч цінам промислових виробів. Тому, між пропозиціями, що їх робить цей хліборобський конгрес, є внесок, щоб доконче передбачити, на які цілі зужити надвишку сільсько-господар. продуктів.

Італія погодилась на конференцію у справі Трієсту

Рим. — Італійський уряд офіційно повідомив три західньо-альянтські держави про згоду на конференцію 5-ти держав, себто також з участю Югославії, у справі Трієсту. Правда, італійці висунули 4 передумови, що їх мусить ще прийняти Югославія. Між тими умовами є непорушність постанови західніх альянтів, про передачу зони „А" під управління Італії, але Італія не жадає, щоб таку передачу перевести перед конференцією. Італія далі підтримує свою пропозицію перевести в Трієсті плебісцит, але не виключає такої розв'язки. Зрештою, Італія поручає перевести спершу дипломатичним шляхом переговори, щоб запевнити згори політичні конференції успіх.

В Югославії відбулися „тайні" вибори

Београд. — В Югославії відбулися „тайні" парляментарні вибори, які насправді у великій частині не були зовсім тайні і в яких взагалі не було, за комуністичним зразком, ніяких інших кандидатів до парляменту, як тільки офіційні кандидати комуністичної партії. Управнених до голосування було кругло 10½ мільйона людей, при чому „голосували" 80%. У противенстві до минулих років цим разом вільно було продавати алкоголь у виборчому тижні і в самому дні голосування.

Королівська пара виїздить у навколосвітню подорож

Лондон. — Королева Єлисавета і її чоловік з почотом закінчили відпочинок під кінець минулого тижня і виїздять на 6-місячну подорож довкола світу. Наступник престолу, 5-літній князь Чарлз і 3-літня княжна Анна залишаються в краю. Перший відтинок дороги їде від лондонського летовища літаком на Бермуди. Літак був точно перевірений, стоїть під спеціяльною охороною і матиме 10 членів залоги. Вздовж шляху плистиме охорона з англійських воєнних кораблів. Королева має переїхати повітряним, морським і наземним шляхами більше як 30,000 миль. — Повернеться до Англії 15-го травня 1954 р. Її виїзд мав характер офіційної державної церемонії.

Два чехи втекли літаком із Праги до Німеччини

Франкфурт. — Два чехи втекли на малому спортовому літаку з летовища біля Праги і приземлились, після 150-хвилинного лету, біля Реґенсбурґу в Баварії. Вони зголосились в американської військової влади і просили дати їм політичний азиль. При приземлюванні розбилась підстава літака та його пропелер, але летуни не потерпіли. Їх малий літак мав сліди куль від рушниць і пістоль, з яких комуністична сторожа стріляла на нього, коли він летів над кордоном на висоті 900 стіп. Це вже третій невійськовий літак, що ним втекли чехи на Захід від комуністичної влади.

В СВІТІ

● **Совєти передали** комуністичному Китаєві 4 нищильники по 2.000 тонн поємности і 7 міноловців. Ці воєнні кораблі передано в совєтському порті — Порт Артур, що його японці здобули були в Росії у 1905 році і що його західні альянти подарували Совєтам після другої світової війни.

● **Американська армія** проголосить в січні цього року нову статистику втрат у Кореї, при чому між поляглими будуть зараховані 4.000 вояків, що їх досі рахували „загинулими в акції". Таких „загинулих в акції" було 6,300 осіб. Таким чином, число поляглих в Кореї американців зросте до більше як 30,000 душ.

● **Австрійська поліція** арештувала 29-літнього юґославського втікача Стефана Матусіча за вбивство у поїзді 51-літньої бельґійської вчительки їзди на совгах Сіммон де Ріддер. Він зник з одного західньо-німецького табору втікачів за день перед убивством.

● **В Західній Німеччині** заборонено висвітлювати фільм про життя і діяльність Адольфа Гітлера, зроблений на основі документальних фільмових світлин з різних часів у різних частинах світу.

● **87-літня італійська** повитуха, Джузепіна Віґонія, дістала одно з найвищих італійських відзначень: Золоту Медалю Чести, за те, що допомогла прийти на світ 12,875 немовлятам.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАРОДНИЙ ДІМ В НЮ ЙОРКУ

Українська громада в Ню Йорку нарешті спромоглася на свій Народний Дім. „Нам треба Народного Дому в Ню Йорку!" — написано в 2-му числі „Свободи" з 1-го листопада 1893-го року. „Закуплено будинок на Народний Дім в Ню Йорку" — подано в „Свободі" з 13-го листопада 1953-го року, отже після — майже щодо дня — повних 60 років! Коментар про закупно будинку на Народний Дім в Ню Йорку можна б справді почати фразою: „Українці Ню Йорку, мрії ваших батьків здійснилися!" Тим то й ця подія має ширше, ніж тільки місцеве, значення й тим то вона заслуговує на окрему увагу.

Сьогодні було б зайво дошукуватись причин та аналізувати обставини, які вплинули на те, що треба було аж 60 років на придбання Народного Дому в Ню Йорку, хоч є багато менших українських громад, які вже віддавна мають свої народні доми і в яких ця проблема не є жадною проблемою. А втім, для справедливости треба додати, що були періоди, в яких і українці в Ню Йорку могли говорити, бодай провізорично, про свій народний дім. Та не про історію тут мова.

Загальні дані про новозакуплений будинок для Народного Дому вже відомі. Куплено на ту ціль дотеперішнє „Стайвезант Касіно" при 2-гій Евеню на „Давнтавні", отже в самому центрі українського скупчення в цій метрополії. Будинок має дві залі, одну на 800 і другу на 300 осіб, дві залі, що можуть вмістити по 120 осіб кожна та цілу низку інших приміщень. Сам будинок іззовні дуже добре презентується, в кожному разі чи не найкраще з будинків усіх інших етнічних груп. Ціна купна — 75 тисяч долярів, в загальній опінії, дуже низька.

Ніхто, ані члени Дирекції Народного Дому, ані загал громадянства, не робить собі жадних ілюзій, що цей будинок заспокоїть всі потреби місцевої громади. Він не розв'яже проблеми масових зібрань, навряд чи зможе розв'язати проблему постійного українського театру та цілу низку інших важливих проблем. Все ж таки він заповнить дуже велику прогалину, він затримає в українських руках тисячі долярів річно і без сумніву спричиниться до дальшого пожвавлення місцевого українського громадського життя.

Проте, українців в Ню Йорку і поза ним повинен зацікавити інший, моральний бік цієї справи. Згідно з наявними інформаціями, досі, при найбільш інтенсивній кампанії, тільки 336 осіб закупило уділи Народного Дому, а на 142 дальші уділи вплинули завдатки. Значить, якщо б прийняти, що в Ню Йорку є тільки половина тої кількости українців, про яку говориться при інших нагодах, отже не 100, *а тільки 50 тисяч, то й з того приблизно тільки один відсоток* включився досі в акцію придбання Народного Дому. Що більше, навіть деякі з тих, що закупили уділи, зробили це без глибшого переконання, що з того „щось вийде". Значить, серед громадянства була велика депресія, майже повна відсутність віри в можливість здійснити задумане 60 років тому діло. І все ж таки його здійснено. Зробила це розмірно мала горстка ентузіястів, між якими — це треба підкреслити — були представники практично всіх груп місцевої громади: давноприбулих, які вже зазнавали багато невдач в тій справі, але трималися клясичної американської засади — „трай еґен!"; були тут народжені, що мали щире бажання допомогти своїм батькам; і були теж новоприбулі, які замість дорікати своїм попередникам в тому ділі, стали на засаді: спробуймо спільно ще раз!

В цьому власне велике значення і велика моральна наука з придбання Народного Дому в Ню Йорку, яка може послужити добрим прикладом в багатьох інших справах і багатьом іншим громадам. Якщо, після дотеперішнього досвіду, було можливо придбати Народний Дім в Ню Йорку, то, виходило б, немає для американських українців нічого такого, чого вони не могли б довершити, якщо не опускатимуть рук, не будуть зневірюватись і навіть після багатьох невдач завжди „пробуватимуть знову".

Народний Дім в Ню Йорку куплено, але ще не всю суму за нього заплачено. Ще треба додаткових фондів на відповідне достосування його для потреб української громади. Дирекція Народного Дому знову звернулася до громадянства, але цим разом вже справді „з лицем", бо Народний Дім вже є. Моральний і матеріяльний успіх тієї громади після багатьох неуспіхів, був би незрівнянно більший, якби бодай тепер вона зробила той дім пунктом своєї амбіції і всіми силами та засобами допомогла тому Домові стати на свої власні, сильні ноги!

СПІЗНЕНИЙ СУДОВИЙ КАЛЕНДАР

Минулого тижня суддя Найвищого Суду, Генрі Л. Уґетта в Ню Йорку, закликав до себе 500 адвокатів на один день, щоб порадитися з ними, що зробити з десятьма тисячами судових справ, які чекають на свою чергу в його відділі. Це були передусім позви за особисті відшкодування, які разом охоплюють мільйон долярів.

Навіть для адвокатів цей заклик був несподіванкою, хоч як вони зазнайомлені з судовою процедурою. Одначе, коли в залі, де ледве може вміститися сотня осіб, з'явилося відразу аж 500, то це був свого роду „показ". Сам суддя висловив своє обурення з приводу такої несподіванки і заявив, що не має іншої ради. Він, мовляв, мусить порадитися з ними, а радше порекомендувати їм, щоб вони не ждали, аж ці справи прийдуть „на судовий календар", і зводили обидві спірні сторони докупи та пробували їх погодити без суду.

Для вияснення він додав, що 12 суддів Найвищого Суду працюють над клясифікацією цих скарг, і вони стануть адвокатам у пригоді. Якщо адвокати не схочуть взятися до залагоджування спорів приватно, тоді треба буде десяток років ждати на судові реченці, а в тому часі прийдуть нові справи — і судівництво у найбільшому місті світу зійде на посміховище.

Адвокати в Америці, як загально відомо — дорадники суду. Крім того вони професіоналісти, які живуть з полагоджування правничих справ своїх клієнтів. Отже їм не залишилося нічого інше, як послухати судді і взятися до розмотування спірних справ „приватно", щоб „був вовк ситий і коза ціла". Тобто, щоб заробити хоч на заплату канцелярійних сил, покрити кошти, зв'язані з судовою процедурою, і показати своїм клієнтам, що вони дбають про їхні справи. Загально бо відомо, що коли якась справа, передана адвокатові, не **приходить „на календар"**, тобто коли суд не визначає терміну розправи, то звичайно клієнт підозріває адвоката, що то він загирив справу, або, ще гірше — дав себе „підкупити".

Тому, що серед невдоволених сторін є тепер багато нових американців, їм треба звикати до американської судової практики.

Коли згадати про „американську судову процедуру", то тут треба теж мати на увазі, що в країні, яка складається з 48 суверенних держав-стейтів, може бути аж 48 або й більше способів підготови до судових процесів. Бо, крім стейтових судейських законів і звичаєвих прав, є ще федеральне судівництво з своїми законами й правами, а в деяких випадках нема цілковито закону, тільки вирішення суду від одного випадку до другого. Тоді суддя, не маючи закону ані якогось прикладу вирішення в минулому, мусить „на підставі справедливости" (еквіті) вирішувати нову справу цілком самостійно. З такого положення виходить, що самі адвокати не знають наперед, як може справа бути вирішена в суді і тому не можуть запевняти своїх клієнтів, чи справу виграють.

Коли взяти до уваги, що, як у карному, так і в цивільному суді, більші справи вирішують судейські лави, і щойно після того фаховий суддя, що керує розправою, проголошує вирок, то з того легко зрозуміти, як, не раз, зовсім „проста" справа буває всебічно розглядана в суді; як на кожну подробицю треба мати свідка; як треба пильнувати, щоб свідок хотів свідчити в суді; як треба мати фонди на заплату свідкові за втрачений час, коли він іде до суду складати свідчення — і т. д. і т. п. Тому іноді якась цивільна справа тягнеться не роки, а десятиріччя. Часто буває, що справа не доходить до судового вирішення з тої причини, що самий маєток, за який ведеться спір, вичерпається, і нема з чого заплатити кошти процесу.

Коли йдеться про позви за відшкодування, за втрату або за нещасливі випадки за які позовник ставить претенсії понад 2,000 долярів тоді у нюйоркському стейті справа опиняється в Найвищому Стейтовому Суді. Саме такі справи мав на думці суддя Уґетта, коли закликав адвокатів, повідомляючи їх, що він не може дати собі ради з 10,000 таких випадків.

Загально відомо, що в місті Ню Йорку малі справи, які не перевищують претенсій понад 50 долярів, зголошуються до окремих судів, званих „судами для малих претенсій", де можна обійтися без адвоката. Більші справи йдуть до „муніципальних" або „повітових" судів", а ще більші — до Найвищого Суду.

В інших стейтах панує така сама засада, одначе там, де нема великих міст, малі справи вирішує, звичайно, „мировий суддя", більші вирішує повітовий суд, а великі — Найвищий Суд. Це мова про так звані „цивільні" справи, тобто такі, в яких ідеться про грошові заплати. Коли предмет спору знаходиться в одному стейті, а після того його перевезли до іншого, тоді, звичайно, таку справу вирішує федеральний суд.

Карне судівництво має свою окрему процедуру, бо там треба наперед перевести слідство, і коли прокуратор, як обвинувач в імені народу, зможе представити належно справу так званій „великій", тобто слідчій судейській лаві, і вона поставить запідозреного в стан обвинувачення, тоді щойно призначається реченець суду і приходить до розправи, яка іноді триває тижні чи місяці, а то й цілий рік, як це було з провідниками комуністичної партії, що були суджені й засуджені на в'язницю за змову для насильного повалення американського уряду.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

Микола Барвінський

КОЛГОСПИ УКРАЇНИ — АХІЛЛЕВА П'ЯТА СОВЄТІВ

Продукція совєтського сільського господарства ніколи не була високою. Колгоспник, за совєтськими ж даними, одержує на трудодень мізерну оплату. Наприклад, в колгоспі ім. Хрущова на Чернігівщині в 1950 році один трудодень оплачувано від 1,5 до 2,6 кілограмів зерна (див. „Вопроси Экономики" ч. 7 за 1953 рік). Це за офіційними даними, а за неофіційними є колгоспи, в яких вартість трудодня становить 0,5 кілограма. Оплата натурою, як бачимо, дуже низька, а грошова оплата, треба гадати, ще менша. За відомостями совєтської ж статистики, в колгоспах на трудодні розподілялося з грошових прибутків лише 24,5%, а решта йшла на сплату податків і в неподільний фонд, — фактично переходить до державної скарбниці. На підставі колгоспних звітів, висиланих до Наркомзему України, оплата грішми в 1939-40 рр. на один трудодень становила лише 1,00 — 1,20 рубля. Одночасно експлюатація колгоспників з року на рік збільшується. Отже, нічого немає дивного, що селяни як це вже зазначалося в українській пресі, почали рятуватися від надмірної експлюатації масовою втечею до міст.

В колгоспі праця важка і неоплатна. Совєти не пишуть про зниження продукції сільського господарства, але сам Маленков у своїй доповіді в Верховному Совєті в серпні ц. р. сказав: „Маємо ще не мало колгоспів і навіть цілі райони, де сільське господарство перебуває в занедбаному стані... і з розвитком тваринництва не добре". Як потвердження такого стану, з преси довідуємось, що недавно совєти уклали з урядом Куби договір на закупно 200,000 тонн цукру, а з австралійським урядом — на закупно 2,000 тонн масла. Отже, не дивлячись на мільйонові інвестиції і механізацію виробничих процесів, продукція колгоспів з року на рік зменшується.

Щоб налагодити справу з колгоспами, генеральний секретар партії Хрущов дав наказ тих селян, які повтікали до міст, завертати назад до колгоспів. Можливо, цей наказ в найскоршому часі буде виконаний. Але колгоспної продукції це не підвищить. І большевики це знають. То як же їм бути, як вийти з скрутного становища?

За час існування колгоспів большевики робили різні експерименти, щоб підвищити їх продукційність: запроваджували так звану „надранню" сівбу, вводили стахановщину, ударництво, роздавали десятками тисяч медалі та почесні грамоти, оголошували доярок та свинарок „знатними людьми", а колгоспам видавали перехідні червоні прапори. Працю в колгоспах організували за принципом ланок і бриґад, були навіть спроби індивідуального закріплення на праці, були проєкти організації аґроміст і переведення селянина на стан звичайного робітника. Але всі ці заходи справи не поліпшили. І хоч ще в 30-их роках „герой праці" Марія Демченко, а з нею й тисячі інших „героїв" нібито збирали рекордові врожаї цукрового буряка, нині закуповують совєти цукор в Куби. Також натворили большевики тисячі „знатних" доярок, а масло приходиться їм купувати в Австралії. Проте, коли українські селяни мали індивідуальні господарства, масла було вдосталь і ще велику кількість його вивозилося закордон.

Одним словом, колгоспна система себе не виправдала, та інакше не могло й бути, бо колгоспи є специфічним московсько-совєтським витвором, в першу чергу політичного характеру. Большевикам треба тримати селянську масу під пильним комуністичним оком. Селянство в Україні становить 66.6% всього населення. Українське село при індивідуальному господарстві могло б самоорганізуватися і скинути з себе московсько-комуністичне ярмо.

В самій Московщині справа інакша. Московський селянин з давніх давен звик до „общинного" (громадського) володіння землею і його загальна культура та культура сільськогосподарського виробництва стояли завжди на низькому рівні. Українське ж індивідуальне сільське господарство завжди стояло на порівняно високому рівні. Отже перехід до колгоспів в Україні був реґресом.

Щоб хоч трохи оправдатися в провалі колгоспної системи, Хрущов на пленумі ЦК партії в своїй доповіді „про заходи дальшого розвитку сільського господарства СССР" пояснював низьку продукційність колгоспів тим, що, мовляв, був порушений принцип матеріяльної заінтересованости колгоспників, і тому партія скасовує обов'язкові м'ясопоставки для держави в другій половині 1953 року і на весь 1954 рік тим селянам, які не мають своєї власної худоби. Інакше кажучи, большевики не будуть деякий час вимагати від селянина того, чого він сам не має з вини московського ж таки окупанта.

Але не в цьому річ. Колгоспи, як господарська організація, повністю збанкрутували. Селянство ставилося до них явно вороже. Як же вийти з цього становища? Звичайна людська логіка диктує, що коли колгоспи себе не виправдали, то слід відновити індивідуальні сільські господарства. Так зробив в Юґославії Тіто. Але в Юґославії колгоспну систему щойно почали запроваджувати, а в Україні мільйони людей поклали свої голови, противлячись їх заведенню і скасуванню індивідуального господарства, тим то большевики міркують собі так: колгоспи хоча й не рентабельні, але проте порядок в них унормувався, все ніби затихло і мовчить, бо „благоденствує". Коли ж тільки порушити систему колгоспів, то все полетить шкереберть і почнеться те, чого так бояться окупанти.

НАПРУЖЕННЯ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

(Допис із Лондону)

Дня 15 листопада був я присутній на доповіді п. Масра, секретаря Жидівської Соціялдемократичної Партії Поале Ціон у Британії. Ця партія творить частину Британської Партії Праці і є в тісному контакті з Соціялістичною Партією Ізраїля (МАПАІ), що веде перед у політичному житті країни (прем'єр ізраїльського уряду Бен Ґуріон і міністер закордонних справ Моше Шаретт — члени МАПАІ). П. Маср подав у своїй доповіді огляд ситуації Ізраїля в сусідстві арабських держав, що творять Арабську Ліґу. Пригадуємо такі факти: Палестина мала перед першою світовою війною арабську більшість. Сіоністичні організації в різних країнах світу поставили собі завдання — вернути хоч частину жидівського народу в давню батьківщину — Палестину. Впливи сіоністів у світі були такі великі, що дві чи й три великодержави змагалися за їх симпатії (Англія, Німеччина і ЗДА). За першої світової війни німецький і британський уряди готували проєкти для розв'язання палестинської проблеми. Англійці виявили більшу спритність і видали вже в 1916 році Декларацію Бальфура про створення Жидівської Національної Домівки в Палестині. Ця декларація мала за ціль — викликати в жидівському народі симпатії до Британії.

По війні Палестина стала англійським протекторатом. Британський уряд сприяв переселенню жидів до Палестини. Однак скоро виявилося, що політика допомоги сіоністам викликала сильну опозицію між арабами. Арабів є більше як 100 мільйонів, і ці країни цінні для Англії і Америки тим, що мають великі нафтові багатства. Тому, зокрема в Британії, почалося хитання: чи корисно буде піддержувати стремління сіоністів створити незалежну державу в Палестині, коли цим способом від Британії відвернуться мільйони арабів?

Маср твердить, що від 1936 року політика лондонського уряду поставилася зовсім байдуже до національних прямувань сіоністів. Ця байдужість переросла в неприхильність по другій світовій війні. Загально відомо, що армія Трансйорданії є під командою англійських старшин (Арабський Леґіон). П. Маср наводить цікавий факт: коли британський уряд рішив відкликати свою адміністрацію і армію із Палестини, то дата залишення Палестини була призначена офіційно на 20 травня. Однак фактично це сталося 12 травня. Це, на думку п. Масра, було заохотою для арабів не допустити до проголошення незалежної республіки Ізраїля. Однак ізраїльські патріоти були приготовані і зразу ж 15 травня, проголосили національну незалежність. Між Ізраїлем і арабськими державами дійшло до війни, в якій ізраїльська армія встоялась проти своїх противників.

Ізраїль, однак, не має миру з своїми сусідами, а тільки перемир'я. Це приносить великі невигоди для нової держави: вона не має ні дипломатичних, ні торговельних зносин з арабськими країнами. Ізраїль має зносини з світом тільки морським або повітряним шляхом.

Після проголошення Ізраїльської республіки, як зазначає п. Маср, уряд цієї країни не бажав утечі арабської людности із Палестини. Однак велика частина арабів покинула Палестину. Тепер в Ізраїлі є тільки 8% арабів. Арабські провідники вели пропаґанду між палестинськими арабами, що вони вернуться назад як переможці і знищать Ізраїльську державу. Щоб держати Ізраїль у постійному напруженні, уряди арабських держав не зробили нічого, щоб допомогти виселенцям із Палестини, арабам, дістати можливість прожитку в своїх країнах. Вони їх лишили на допомогу Об'єднаних Націй, фактично Америки. Це джерело постійних пограничних сутичок, нападів арабів на ізраїльську територію. За першу половину 1953 р. було 208 збройних нападів на Ізраїль із сусідніх арабських країн. Ізраїль хоче миру з арабськими сусідами, але безуспішно.

П. Маср уважає за основну причину ворожнечі — культурну і господарську дистанцію між Ізраїлем та арабськими державами: „Жиди в Ізраїлі живуть у 21 столітті, а араби — в 16-му". В арабських країнах панує феодально-патріярхальний устрій, там ще є рабство. Тільки в одній країні на Близькому Сході — в Ізраїлі — арабські жінки мають право вибирати до парляменту. Тільки в Ізраїлі араби можуть одержати освіту на сучасному рівні. Соціяльне забезпечення, господарський устрій (в Ізраїлі переважає кооперація) — все це для панівної верстви в арабських державах нечувана „єресь". Приклад Ізраїлю „заразливий" для народних мас в арабських країнах. Тому арабські володарі хотіли б знищити джерело поступу на Близькому Сході — Ізраїль. Коли ж це не вдасться, то їх політика зводиться до того, щоб ізолювати Ізраїль від арабських країн, держати арабів у напруженій ненависті до ізраїльських сусідів.

Постійні напади на ізраїльську територію викликали кривавий інцидент у Кібії, про який писала світова преса. Маср глибоко огірчений, що дійшло до цього виступу бувших вояків ізраїльської армії на пограниччі. Саме перед тим араби напали на ізраїльську територію. Як реванш, була атака на Кібію.

На питання, як ставиться Москва до Ізраїлю, п. Маср сказав, що Москва перша визнала незалежність Ізраїлю. Однак незабаром змінила своє відношення: захоплену зустріч посолки Ізраїлю Г. Меєрсон жидівською людністю Москви Сталін оцінив, як небезпеку для свого режиму. Незабаром почався в Москві курс проти сіонізму, як „аґентури світового імперіялізму'.

Москва шукає для себе спільників між арабами. За приязнь арабських февдалів змагаються між собою англійці, американці і росіяни. Тому напади арабів на Ізраїль світова преса замовчує, щоб не викликати між арабами невдоволення — твердить п. Маср.

П. А.

Дмитро Галичин, Екз. Заст. Гол. УКК

В ПОХОДІ ДО МЕТИ

Звіт з діяльности Українського Конґресового Комітету виголошений на річних нарадах Крайової Ради УКК 10-го жовтня 1953 в Ню Йорку

(7)

З жалем приходиться ствердити, що результати тих всіх заходів не були такі, як можна б сподіватися й вимагати. Це головно тому, що ще далеко не всі особи й організації — члени УККомітету включилися активно в розбудову збірки Національного Датку. Справа скріплення й посилення Народного Фонду повинна стати одним з головних предметів наших теперішніх нарад, бо від неї в найбільшій мірі залежить дальша праця УКК, її розміри та успіхи.. З жалем треба теж ствердити, що наші збіркові акції на американському терені ще далекі від впорядкованих. Впродовж звітового часу, УККомітет, крім власних збірок Народного Фонду та принагідних збіркових акцій, був поінформований та погодився на переведення спеціяльних збірок на:

1) підтримку Капелі Бандуристів;

2) купно Пластової оселі, на що УКК і від себе склав пожертву;

3) впорядкування могили та встановлення пам'ятника сл. п. Генералові Омеляновичеві-Павленкові;

4) допомогу залишенцям в Европі; цю зелено-святочну збірку переводила „Самопоміч".

У справі інших збірок, які часто переводяться та про які пишеться, до УКК ніхто не звертався. Сюди, очевидно, не належать збірки двох допомогово-харитативних установ — Злученого Українського Американського Допомогового Комітету та Католицького Допомогового Комітету.

Праця Екзекутиви, Політичної Ради, Канцелярії

Всією діяльністю УККомітету керувала його Екзекутива і в дальшому Рада Директорів, які на своїх засіданнях обговорювали кожну акцію та виносили відповідні рішення. У звітовому часі в самій Екзекутиві не зайшли жадні зміни, натомість вони були в Політичній Раді. І так, на місце д-ра Романа Криштальського до Політичної Ради увійшов п. Василь Шабатура; замість бл. п. проф. Олексієва увійшов д-р Теодор Сендзік, на місце п. Дубняка увійшов п. Микола Заяць, а на місце п. Ігната Білинського увійшов проф. Іван Вовчук. Ці нові члени Політичної Ради заступали своїх попередників і у відповідних комісіях.

В звітовому часі Екзекутива відбула 14 засідань, які, звичайно, тривали по. кілька годин. Політична Рада мала 17 засідань, а поодинокі комісії: Комісія для справ статутових і правних — 5 засідань, Комісія для справ організаційних і членських — 6 засідань, Комісія для справ інформацій і публікацій — 10 засідань.

В канцелярії було затруднених 8 постійних сил: п. Юліян Ревай — директор канцелярії, д-р В. Калина — головний книговод Народного Фонду, в якому працюють теж пп. Василь Мудрий і Віктор Приходько; пна Елінор Кульчицька — секретарка американського діловодства; д-р Г. Ничка і п. Сагайдачний, д-р В. Шандор — адміністратор „Українського Бюлетеню" та п. Жук — допомічна сила. Крім того затруднені були проф. М. Чубатий, як редактор „Українського Квартальника" і п. В. Душник, як редактор „Українського Бюлетеню". Платня урядників виносить від 35 до 65 долярів тижнево, редактор „Квартальника" одержує 540 долярів від одного числа, а редактор „Бюлетеню" 85 долярів від числа. Голова УКК проф. Л. Добрянський, одержує для репрезентації у Вашинґтоні 5,000 долярів річно. Принагідно, зокрема при експедиції друків УКК тощо, були затруднені допомічні сили з винагородою по 75 центів на годину.

Канцелярія УКК приміщувалась на давньому місці при 50 Чорч стріт. Чинш виносить 170 долярів місячно. Вже в цьому році можна буде перенести канцелярію до Дому Української Культури при 13-тій вулиці й 8-мій евеню, де можна буде влаштувати 6 кімнат для канцелярії та одну конференційну залю.

Заключення

Це був, обмежений часом, аж занадто побіжний перегляд праці нашого Українського Конґресового Комітету в звітовому часі. Але вже і в цих загальних зарисах можна пізнати цілий комплекс тої проблематики, якою наш Комітет займається і з якою він з більшим чи меншим успіхом дає собі раду. Багато дечого доброго зроблено, але ще більше роботи очікує нас. Наша дотеперішня праця була радше підготовою ґрунту для того, що ми повинні й мусимо зробити, якщо хочемо сповнити свою місію та виконати наш обов'язок як супроти Америки, так і супроти України. В звітовому часі у нас було ще багато недомагань, я сказав би забагато. Ми витрачували забагато часу на внутрішні суперечності, за дрібними справами часто не добачали великих, але й в цьому великим плюсом було те, що всі ці наші суперечності ми полагоджували в одній спільній репрезентації, в Українському Конґресовому Комітеті.

Трудноці, які нам приходилось перемагати, не можуть і не повинні знеохочувати нас. Губернатор стейту Меріленд, проголошуючи день 22-го січня ц. р. Українським Днем в своєму стейті з нагоди 35-річчя створення Української Республіки, між іншим твердив:

„Для маловірів вшанування незалежности країни, яка вже не є вільна, може здаватися зайвим жестом. Але це не є зайвий жест. Ті, що вірять, знатимуть, що незалежність не втрачена для Української Республіки. Вона тільки перервана. Назовні — поневолюючий тиран вдержує свій вплив. Але в серцях хороброго українського народу все ще панує любов до волі. Ця любов виросте у вимогу й вона переможе, бо це воля Божа, щоб люди були вільні. Це є обов'язком тих, які плекають волю, по всіх усюдах заохочувати й підтримувати цю безконечну боротьбу проти тиранії. Така заохота може бути найбільш ефектовна в тих районах нашої власної вільної країни, де живе багато громадян, що їх предківське коріння є в Україні..."

Такі й подібні слова заохоти для нас ми почули в звітовому часі від багатьох інших представників американської нації. Вони були викликані не тільки нашою дотеперішньою працею, але й фактом, що — як це ствердив губернатор стейту Огайо в своєму проголошенні Українського Дня з початком цього року — „героїчний український нарід ніколи не припинив свого спротиву комуно-російській тиранії" і продовжуватиме її так довго, поки не здобуде повної волі в своїй відновленій Українській Народній Республіці.

Тій меті ми повинні підпорядкувати всі інші наші справи й на її здійснення ми повинні скерувати всі наші зусилля. Бо щойно тоді, як ми виконаємо справді все можливе, щоб допомогти українському народові піднести синьожовтий прапор над золотоверхою столицею відбудованої вільної, ні від кого незалежної, соборної й народоправної Української Держави, ми зможемо говорити про успіх нашої праці та про сповнення нашого обов'язку.

Віримо, що при Божій допомозі на цю велику хвилину нам не доведеться довго ждати.

Кінець

ПІСЛЯ УСПІШНОГО ТУРНЕ

(Дітройт привітав Капелю Бандуристів).

Після 36 концертів наші бандуристи знову появились у Дітройті. Та поки повернулись до своїх варстатів праці, поки знову почули шум фабричних моторів, мусіли ще раз вийти на сцену, щоби бодай коротко попестити вуха гурту ентузіястів їхньої майстерної гри та співу.

Святочне привітання Капелі з її успіхами на терені ЗДА і Канади відбулося заходом У. Літ. - Мист. Клюбу і Т-ва Приятелів Українських Бандуристів. В неділю 8 ц. м. заповнилась „заля народів" Інтернац. Інституту, а в перших рядах замайоріли барвисті одяги бандуристів. Присявних було багато американців і тому українська мова чергувалась на сцені з мовою англійською.

Привітальних промов було кілька. Згадаємо їх тут за чергою.

Степан Луцький, молодий американський адвокат і голова Ради Літ. - Мист. Клюбу, говорив по-англійськи. Він назвав бандуристів амбасадорами не тільки української культури, але теж амбасадорами метрополітального Дітройту, який може гордитись ними так, як гордиться своєю Симфонічною оркестрою, Фідлер'с Бенд-ом і т. і. Епоха високорозвиненої техніки зродила багато конфліктів фізичної, економічної і моральної натури. Ушляхотнюючим чинником у цій атмосфері ворожнечі є мистецтво, зокрема музика. Все, що живе в небесах і на землі, віддає шану музиці, творячи її, репродукуючи чи сприймаючи. Янголи, люди і звірята захоплюються музикою, як матір'ю їхнього миру і розваги. І добре, що музика і спів були знаряддям і арґументом, що їх ужили бандуристи на своєму турне. Американці українського походження можуть бути горді на культуру, що її виростили їхні предки.

Голова Літ.-Мист. Клюбу М. Бажанський говорив по українськи. Між іншим він сказав: Ми бачимо знову двох наших відомих мистців — Григорія Китастого і Вол. Божика — разом, так як було колись, коли осяги Капелі були на верхах мистецької слави. Це треба вважати одним з найбільших успіхів в нашій культурній політиці. Крім того, ми бачимо радісних членів Капелі, що вчас свого 30-ліття сидять теж разом, дружньо за своїм прекрасним інструментом, що навіває чаром запашної української традиції — бандурою. Ми вітаємо цю капелю з подорожі по Америці і Канаді. Ми захоплені успіхами, які Капеля здобула серед своїх і чужих. Ми тішимось і радіємо голосами критики, що появилась у пресі на шляху, яким пройшла Капеля.

Третім промовцем був д-р Б. Г. Лярсон. Він американець шведського походження і це, як він підкреслив, не зменшує феноменальність факту, що він очолив т-во „Френдс оф Юкрейніен Бандурістс". Він згадав політ. алянс Карла XII і Мазепи. Він гордиться оцим своїм головством. „Мистецтво — це квітник цивілізації" — висловилась колись його землячка Еллен Кей, що боролась за еманципацію жіноцтва. А ніщо з мистецтва не промовляє так міцно до почуття людини як музика. Майстерністю бандуристів він захопився вже тоді, коли вони вперше появились при народинах т-ва Френд-ів. Початкове хитання щодо турне на велику і коштовну скалю (вдасться — не вдасться) розвіялись уже на концерті в Масонік Темпл. Далі простелилась уже дорога тільки успіхів і тріюмфу. Звертаючись до бандуристів, бесідник ужив багато слів признання і подяки, а після того здав короткий звіт фінансовий.

Сам виступ Капелі цього вечора був недовгий. Відспівала вона тільки кілька пісень. Але хіба в довжині вартість концерту? Щоправда, жаль було, коли замовкли бандури і бандуристи. Хотілось ще і ще їх слухати, тому і оплескам кінця не було. Багатий уявою глядач і слухач, чи пак безнадійний мрійник і шукач символів міг мати подвійну насолоду. Він, дивлячись на сцену, де на правому і лівому крилі сиділи два диригенти, вичаровуючи у повній злагоді, хоч і за чергою, гармонійну пісню, міг разом із тим на канві вдатного мистецького турне шити узори великого майбуття українського народу, коли б заіснували такі самозрозумілі в піснях, а зненавиджені в дійсності слова: єдність і згода...

Підчас виступу капелі з'явився на сцені поет Ситник і виголосив свій вірш „Спасибіг", спеціяльно написаний на цей вечір подяки, повний щирих, невимушених ноток.

Коротко, але зі свідомістю почесно сповненої місії промовив Петро Гончаренко від Капелі Бандуристів. З'ясовуючи найважніші враження з поїздки, він підкреслив особливо кінець одної леґенди, а саме — немов би то американці байдуже ставились до музики і співу. Досвід показав їм, що це не так. На своїх концертах вони спіткались з неменшим ентузіязмом оригінальних американців і канадійців, як був він в українців. Бесідник подякував в імені Капелі інституціям і особам, які вможливили виступ її в Дітройті і в багатьох містах Америки і Канади.

Останньою говорила п. А. Л. Сікелс, екзекутивна дирекорка Інтерн. Інституту. Вже її поява на сцені викликала бурхливі оплески. Була це подяка за її мужню акцію при започаткуванні турне і при поборюванні перших труднощів та за її оптимізм, коли Капеля мала рушити в дорогу, в гущу не тільки аматорів музики і співу, але і вибагливих меломанів та критиків, особливо суворих, коли йде про імпортовані зразки чужинецької культури. Пані Сікелс стоїть дуже близько цих чужинецьких культур. Можна б її слушно назвати їх жрекинею на дітройтському ґрунті. Отож її промова теж була сповнена радістю і щирою любов'ю. Вона була на трьох концертах у трьох різних містах і, як заявила, тричі однаково захоплювалась і раділа з тим самим ентузіязмом, якого бачила скрізь на залі. Пісня і музика найкращі мости для міжнародного порозуміння. Бандуристи — це найкращі будівничі отих мостів між українським і американським народами.

Тільки дуже коротко ми могли тут подати змістові і гарні промови, з яких кожна заслуговує на публікацію у повному тексті. Обмежитись теж мусимо, згадуючи виставку, яка рівночасно в „америк. залі" Інтерн. Інституту дала глядачам змогу познайомитись з голосами преси та з різними, хоч завжди дуже прихильними, оцінками музичних критиків в Америці і в Канаді. Також про товариську зустріч після привітальної частини вечора можна теж тільки натякнути, дарма, що не одно варта було б подати з розмов з такими людьми, як диригенти Капелі, як музика д-р В. Витвицький чи інж. Мілянич, заст. голови Френд-ів, якого промовці неоднократно з пошаною згадували, або як п. Цимбалістий, який в ролі менаджера придбав чимало цікавих спостережень під час турне, а також рядові бандуристи...

Згадаємо ще, що присутні на цьому вечорі - привітанню вшанували пам'ять пок. проф. Б. Пюрка вставанням з місць. Цьому заслуженому музиці У. Літ.-Мист. Клюб присвятить окремий вечір 29 листопада ц. р.

В. Несторович.

Степан Куропась

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Новий відділ УНСоюзу основано тому 3 тижні у Савт-Бенд, Індіяна. Мала це українська громада і в життю української спільноти ще не віддограла своєї ролі. Хоч це столиця авт Студебейкера і славних виробів „Вендікс" й безробіття там ніколи не було, українців там обмаль, принаймні тих свідомих. Зате в окрузі Савт-Бенд, Елкгардт, їх можна би назбирати, якби було кому їх збирати.

Рік тому, завдяки д-ра Папа і п. Гнатюка, основано там відділ УКК, який створив там початок українського життя. Пані Гнатюк зокрема дала з рамени відділу кілька виступів між американцями. З нагоди річних зборів відділу, на які я приїхав на запрошення уряду, відбулося оформлення нового відділу УНСоюзу, що носить славне ім'я о. Августина Волошина. В гарну неділю, 18 жовтня, по прибуттю на збори УКК, застав я там цілу нашу українську історію. Пізнав таких людей, як родину Тимків, відому з процесів націоналістів, д-ра Богдана Гнатюка — професора університету Нотр-Дейм (славного інженера, що веде досліди в ділянці атому), професора університету д-ра Папа, інж. Заплатинського з Мадриду, що нострифікує свій диплом, застав тут роджених Олександра Лисогіра (кревняк нашого заст. голови) з Шерон, Па., та інж. Ст. Гумницького з Ютики. Перший з них, по правничому „стейт борд", думає практикувати в Савт-Бенді, а другий на праці. Зі старої еміґрації пізнав там ще п. Михайла Першина, б. кошового Чорноморських Січей, який займався там „віндоклінерством", а тепер продав цей бизнес і думає мандрувати дальше. Живуть там вони патріярхальним життям „без смутку й печалі". Гарне провінціональне містечко, спокійне, гарно впливає на наших людей. Вони всі привітні, гостинні, і без партійних порахунків.

Наша трійця: п. Ткачук, організатор УНСоюзу, інж. Ю. Дачишин та підписаний гостювали в д-ра Папа на обіді, в гарному його власному домі під лісом, а на вечері було нас п'ятеро (з жінками) у гостинному домі панства Гнатюків і Тимкових. П. Тимків б. поштовий інспектор, живе спокійно в Савт-Бенді і плекає рожі та внуків. Хата п-ва Гнатюків знадвору й в середині — хата українська, потопає у вишиваних речах і різьбах. Ледве у 10 г. ввечері виїхали ми з нового „союзового міста", де д-р Петро Стерчо, новий відділовий секретар, приготовляється не лише до докторату (нострифікус), але й вибирає українців до створеного відділу УНСоюзу.

Баль „Сурми", відомого хору нашого міста, відбувся в суботу, дня 25 жовтня, в Герцел Гол. Імпреза була успішна з обох боків, бо хор „Сурма", що сповняє у нас ролю нюйоркської „Думки", тішиться всіми симпатіями громадянства. А хор — це мистецтво, яке найкраще живе і розвивається у мирі й спокою, бо звісно, що „музи мовчать у війні". Хор, що держиться, без дотацій і субвенції, на власних силах, заслуговує піддержки цілого громадянства й таку піддержку він має. Але, що „громадянство" це широке й необмежене поняття, тому й піддержка необмежена і нескристалізована. Симпатії до хору „Сурми" кристалізуються власне з нагоди її імпрез, і такою, як я бачив, був останній баль „Сурми".

Сезон на полювання відкрито у нас офіціяльно в п'ятницю дня 23 жовтня. Під перший обстріл пішли качки і 30 тисяч їх лягло на самому лише озері Грес, 30 миль від Шікаґа. Щорічно на цьому озері на „опенінг", хмари стрільців чекають на сиґнал „Стріляй" і що-річно в двох годинах гине те саме число качок. На бажанти до п. Козака на фарму (100 миль) і на гуси 350 миль на південь організується у нас окрема прогулька стрільців.

Петро Бабяк, що повних 38 років був фінансовим секретарем 176-го відділу У. Н. Союзу, важко занедужав і лежить прикований до ліжка. В громаді на Борнсайд особа п. Бабяка була знана всім. Він збирав вкладки по хатах, слідив, де народилася дитина, щоби зараз її вписати до Союзу, дякував у церкві і належав до тих кількох нечисленних борнсайдців, що приходили і ще ходять до нас на північ на збори. До таких належать брати Зслінки, Цвян, пані Джурджевич та інші.

Листопадове Свято відбулося у нас в неділю дня 1-го листопада в Шопен Школі. На свято прибули не лише місцеві, але й поза місцеві громадяни. Окремі делеґації союзовців з Гарвей, Ілл., на чолі з п. Гуцулом, з Гемонд, Інд., на чолі з п. Милецьким, з Борнсайд на чолі з п. Зслінкою та інші додавали святу соборного шікаґовського значення. Відносно програми, треба ствердити, що в ній виконавцями були люди з різних земель. Інсценізація, у виконанні артистки-малярки Марії Гарасовської Дачишин, представляла красвид города Льва зі Свято-Юрською Горою і ратушем, з яких на 1-го листопада 1918 року повівав український прапор. Такого гарного виду княжого порода на шікаґовській сцені ще не було. Культурно-освітній референт філії УККА, яка влаштовувала імпрезу, п. Орест Дзюбинський, подбав ще про відповідні декорації для сцени. В програмі концерту взяли участь пані Мозґова-Винниченко, славу якої знає вже українська Америка. Несподіванкою був перший виступ хору „Боян" під проводом о. Позняка, що не лише своєю поставою і строєм, але й голосовим добором подобався дуже присутнім.

Реферат д-ра Стахова, учасника і виконавця чину 1-го листопада, був своєрідним й дуже оригінальним. Замісць переповідати відомі події, референт перейшов постепенно те все, чим важний є для нас Листопадовий Зрив, підкреслюючи соборність, про яку саме думали ті люди, що у Військовому Комітеті пляни революції укладали.

Правда, було в нас ще й друге Листопадове Свято в суботу, 31 жовтня. Не перший це раз, що в Шікаґо було два Листопадові Свята. Було колись кожна наша парафія (а є їх п'ять) мала в себе Листопадове Свято, а Організація Державного Відродження України й Гетьманці собі зокрема.

Відрадним явищем з листопадових академій в Шікаґо в цьому році є хіба те, що на кожній з них було вдвоє більше людей, як минулого року на одній спільній академії. Виходило б, що „конкуренція" збудила більше заінтересовання, змобілізувала навіть старих іміґрантів, які в неділю таки прийшли.

Грецька королівська пара не минула й Шікаґа. Місцеві греки влаштували парі королівське прийняття в Конрад Гілтон Готелі, а Стейт Департмент подбав, щоби на бенкеті пили таке вино, як випадає для голови держави. Проте, король, видно добрий дипломат і демократ, виломився з-під офіціяльної соціяльної етикети і зажадав поамериканськи „скач енд сода", чим з'єднав собі американців. В офіціяльному прийнятті в Опера Гавзі збудували для королівської пари „трон", на якому вони засіли. Американські газети висміюють тепер цю шопку, мовляв, стейт департамент знає, чи треба білої або чорної краватки на бенкет, а не знає, що одинокі трони, які будуються в тій країні, є ті, що їх призначається для „дівчат", переможців в контестах краси чи популярности. На фарму до п. Смита, 30 миль від Шікаґа, поїхав король без королевої, яка захорувала й не мала змоги звидіти не лише пересічну фарму в районі Шікаґа, її багатства й худобу, але не могла бачити фармерів, які на неї чекали. Королева вислала на фарму Смитів окрему лімузину, яка забрала дівчат Смитів до Шікаґа на відвідини і назад відвезла. На закінчення треба додати, що фармер Смит — це дипломований аґроном, а його жінка абсольвентка університету. Побралися в 1941 році і зачали фермерувати на винайменій фармі. Нині Смит має 145 акрову власну фарму, другу винаймає, а в додатку є діяльним в кількох рільничих організаціях повіту і стейту. Молоко, кукурудза і безроги є головними продуктами фарми Смита, що походить з німецького роду Шмідів, але впродовж 4 поколінь тратив букви і став Смитом.

Концерт Винниченко-Мозґової відбувся в неділю, 8 листопада. На концерт прийшли звичайно всі ті місцеві і позамісцеві українці, що люблять додати нашим артистам охоти. Около 400 людей тішилися нашою артисткою, що в дорозі до Колорадо була заанґажована товариством „Нова Сцена". Заслуженим оплескам не було кінця. Шікаґо збереже в своїй пам'яті нашу співачку в надії, що Колорадо недалеко і що ще зустрінемося знову.

25-ліття ОУН плянується в Шікаґо. Йдуть тихі переговори і як ніхто до переговорів не кине — як кажуть американці — „монкі вренч", то Організація Державного Відродження України, Організація Оборони Чотирьох Свобід України і Товариство Прихильників Визвольної Боротьби разом дадуть імпрезу для вшанування 25-річчя ОУН.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Другий рік діяння Кредитової Спілки під знаком постійного росту.

Найтрудніший є початок, і ми це можемо спостерігати теж на з'їздах кредитових юній, де виставлені графікони їхнього розвитку. Наша Кредитова Спілка „Самопоміч" уже теж не посоромиться, коли представить у статистичних лініях та в цифрах свій дотеперішний розвиток. І так, початок року застав Спілку з 12 тисячами щадничих вкладів, а впродовж дальших місяців виглядали вони ось як: січень 16,000, лютень 20,000, березень 24,000 квітень 28,000, травень 32,000, червень 38,000, липень 42,000, серпень 53,000, вересень 65,000 а найновіша цифра, коли пишемо ці рядки, є 69,000.

Правда, коли б американці розглядали наші цифри як осяг усіх українців Дітройту, тоді з наших гордощів треба би багато віддати і оправдуватись перед ними тим, що рідна кредитова установа є чимось зовсім новим для багатьох наших земляків у Дітройті, котрі, не вважаючи на ту ж саму повну забезпеку (асекурація кожного доляра так у вкладах, як і в позичках, подвійна контроля, власна і об'єднаних юній, тощо), несуть по звичці і з байдужності свій гріш в інші банки, як теж і позичають в інших банках, а не в українській кредитовій установі. Може бути, що їм імпонує будинок, чи число урядовців, дармащо це в ніякому разі не збільшує забезпеки...

Коли розглядати розвиток Кред. Спілки „Самопоміч" власне маючи на увазі питомі нам, українцям, прикмети, які особливо в початках кожного діла проявляються різко, то можемо направду вважати дотеперішні його осяги успішними.

Однак провідні органи Спілки не вдоволяються теперішнім станом. Ціль є ясна: збудувати банк, поважну фінансову інституцію, гідну нашої чисельности в Дітройті і відповідну для наших фінансових спроможностей і потреб. Заходом Інформ. Комісії Кред. Спілки появилася саме летючка, яка повідомляє українське громадянство, що ця молода, але дуже важна фінансова установа хоче тіснішого контакту з громадянством. І треба вірити, що цей контакт справді затісниться і що наші гроші, замість лежати в інших банках, працюватимуть для збільшення добробуту українців, для заспокоєння їхніх кредитових потреб (позички досі 63,000 дол.), для підтримки нашого громадського життя, будьто шляхом кредиту, будьто шляхом безпосереднього фінансування з надвишок. Такі надвишки завжди залишають гріш, котрий „працює", а які безслідно для нас пропадають, коли наш гріш діє невідомими і не нашими дорогами в інших банках.

Велике довір'я, яке виявило багато наших громадян до своєї Кред. Спілки, дозволяє вже з повним оптимізмом дивитись у майбутнє, тим більше, що провід спілки не залишає ніякої дороги, щоб насправді бажаний і потрібний контакт нав'язати з українським громадянством.

В. Нест-вич.

Йонкерс, Н. Й.

Листопадові Роковини.

В неділю, 1-го листопада, українці міста Йонкерс святочно відзначили 35-літні роковини відновлення української державности в Західній Україні й 700-ліття заснування українського княжого города Львова. Підготовою цих двох великих роковин зайнялася місцева українська греко - католицька парафія з о. совітником Василем Клосом на чолі та при співучасті місцевих організацій: Відділу ООЧСУ й Осередку СУМА.

Урочисті святкування започатковано Службою Божою в наміренні українського народу, яку відправили місцеві отці в год. 12-тій. В 3-тій год. по пол. була відправлена Панахида за всіх поляглих в боях за волю українського народу, а після неї відбулася Святочна Академія, яку започаткував місцевий церковний хор „Боян" при гр.-кат. церкві під проводом М. Фатюка. Цей же хор відспівав ще пару стрілецьких і народних пісень. Змістовну й добре опрацьовану доповідь про Листопадовий Зрив виголосив учасник змагань за державність західної вітки українського народу, д-р В. Пацлавський. Про 700-ліття заснування столиці Західної України, українського княжого города Льва, та його значення в розвитку нашого народу, говорив містоголова ООЧСУ, мгр. С. Коцибала. З відповідними деклямаціями виступали дві шкільні дівчинки: Мотря Островська й Люба Гель та п. Йосафат Дудар. Завершенням мистецької програми Академії був виступ відомої співачки п. Вероніки Цеґельської, яка, під супровід п. Христі Чвартацької, виконала кілька пісень, за які присутні нагородили її рясними оплесками.

Академію закінчено відспіванням Українського Національного Гимну.

Весь дохід з Академії призначено на будову місцевої української парафіяльної школи.

Діточа Маскарада.

Заходом Батьківського Комітету місцевої української парафіяльної доповнюючої школи відбулася в суботу, 14 листопада, діточа маскарада, метою якої було зібратися українським дітям в один гурт і разом забавитися в рідному дусі.

На програму маскаради склалися: сценічна картина на 3 відслони „Червона Шапочка", яку зінсценізував за відомою казочкою цієї самої назви мгр. В. Черевко, танкові пописи двох учениць балетної школи В. Переяславець з Ню Йорку та попис гри на фортепіяні курсантом д-ра В. Пацлавського. Дальше слідували діточі гри, а під кінець слідувало льосовання нагород між маленьких учасників маскаради. Діти всі явилися в різних строях та в масках, що додавало їхній забаві більше веселости й радости.

Ініціятиву Батьківського Комітету в улаштуванні такої діточої імпрези треба гаряче вітати. Сподіємося, що вона не буде останньою. Це направду була велика радість для дітей і вони довго будуть розказувати собі про „вовка - лиходія", якого бачили на сцені. Шкода тільки, що так мало дітей явилося на цій направду симпатичній і корисній діточій імпрезі.

Весь дохід з Маскаради призначено на покриття видатків доповнюючої школи.

С. Ж.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ПОСАДА ДЯКА

КОНКУРС!
Укр. Гр.-Катол. Парафія Преч. Діви Марії в Мікізракс, Па. пошукує

іспитованого ДЯКОВЧИТЕЛЯ. Посаду може обняти зараз, якщо добрий диригент цер. хору, учитель української школи і знає галицький напів. Середнього віку. Місячна платня $200, 4-кімнатне мешкання. Меблі треба мати свої. 3-та частина з надзвичайних цер. треб. Бувший дяковчитель залишив нашу парафію з доброї волі! Мусів обняти свій власний бизнес. Голоситися на адресу парафіяльного секретаря:

MIKE GURNIAK
331 Olivia St., McKees Rocks, Pa.
Phone: FE. 1-5035

ДО ВИНАЙМУ

ДО ВИНАЙМУ мешкання з усіми вигодами в Менгетені та Бронксі, а також недорого продасться 3-родинний дім із садом та ґараж, готівкою $2,500. Дзвонити до 10 ранку та 7-9 ввечорі.
LOraine 8-2952

Машинки до писання
УКРАЇНСЬКІ Й АНГЛІЙСЬКІ
з подвійною азбукою
(Українська й Американська)
НАЙКРАЩИХ МАРОК
HANUSEY MUSIC CO.
244 W. Girard Avenue
Philadelphia 23, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РІЗДВЯНІ КАРТКИ, мистецькі всіх малярів, (з ковертами) висилаємо 12 штук за $1.00; 2 туз. за $2.00; 3 туз. за $2.50 — за попереднім надісланням грошей.
СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1954 рік по 35¢ з коштом пересилки. Для склепів — знижка в ціні.
Замовляти:
ARKA Co.
48 East 7th Street
New York 3, N. Y.
Phone: GRamercy 3-3550

БУДІВНИЧІ

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ
Будуємо виключно для українців по цілій Америці. Маєте будівельну проблему? Кличте нас. **Школи, Церкви, Нар. Доми** та інші проєкти. Головний Інж. **В. Сімянцев.** Просимо нам писати:
UKRAINIAN CONSTUCTION CO.
99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
В. Череватюка і Сина
YARDLEY FURNITURE CORP.
Manufacturers of Upholstered Furniture
730 EAST 149th STREET
BRONX 55, NEW YORK
Tel.: CYpress 2-9521

Про пригоди зайчиків, лисичок, горобчиків, і про пригоди хлопчиків, що люблять звірята нашого краю — прочитаєте в новій книжці
оповідань
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
Сойка–Штукарка
Добре читання для дітей і молоді.
ЦІНА $1.00
Замовляти в „Свободі".
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

До покривання дахів та оббивання стін
зголошення до
MR. ROBERTS
Iver J. Erik Son Inc.
27 West Mountain St.
Worcester, Mass.
Tel. 6-4391

ДОСВІДЧЕНІ "BUFFERS"
Потрібні.
WORCESTER BRASS and ELECTRO PLATING CO.
316 Shrewsbury Street
Worcester, Mass.

РОБІТНИКИ ДЕРЕВ'ЯНИХ МОДЕЛІВ
досвідчені в роботах з дерева. Добрі умовини праці, добрі платні.
Голоситись
WEBER & SAUER
87 14th St., Brooklyn, N. Y.

TURRET LATHE ОПЕРЕЙТОРИ які можуть наставляти токарню. Добра нагода до авансу, добра платня, платні ферії і свята.
SPECIALTY SPRAYING & MACHINE CO.
....59 Cedar Swamp Road,....
Glen Cove, L. I.

РОБІТНИКИ струментів і прас з першорядним досвідом у праці над малими струментами, додатками і новим влаштуванням. Тепер праця над важливою оборонною продукцією. Можливість надчисельних годин, ліберальні винагороди.
ELECTRONICS MECHANICS, Inc.
101 Clifton Blvd. Clifton, N. J.

МАШИНІСТИ
ДО ВСЬОГО.
Постійна праця.
Прошу голоситися до
Mr. Herbst
CONDENSER SERVICE & ENGR.
95 River Street
Hoboken, N. J.

МЕХАНІК
від оливного огрівання і допоміжна служба — знаменита платня й умовини праці, потрібний досвід у фаховій праці
ORTALIS ENGINEERING CO.
Fanwood, N. J. FA.2-7707

АВТОМОБІЛЬНІ механіки. Розподільня нових авт, продукти Крайслера. Потрібні два досвідчені механіки. Найкращі умовини праці. Модерна крамниця. Добра платня для кваліф. осіб. Зголошуватись особисто.
ПОТРІБНИЙ чоловік, що знає автові частини. Нагода для того, що працював як помічник менаджера від автомобіл. частин і хоче підвищення. Добрі умови праці і запл. Englewood Motors, 60 Rockwood Place, Englewood.

СЛЮСАР—ПЛЯНОВИК САМОСТІЙНИЙ
для плоских і циліндричних робіт.
Платні надчисельні години.
J. W. RUNGE & CO.
432 Danforth Ave. Jersey City
DElaware 2-0104

ДОСВІДЧЕНІ
Машиністи і "Toolmakers"
від 25 до 40 років до праці в Lebanon Valley, Pa., в розвиваючімся промисловім центрі. Стала праця, добра платня. Зголошуватись:
I. AUMAN MACHINE CO.
4th Avenue and Spring Street
Lebanon, Pa.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Англії

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА В РОЧДЕЙЛІ

До української громади в Рочдейлі загостив український аматорський театральний гурток із Мідлетону і виставив п'єсу в п'ятьох відслонах В. Чапленка п. н. „Третя сила" під дирекцією п. Максимюка. П'єса ця — порівняльно нова річ на українській сцені — відображує життя Волині в часи німецької окупації 1942-43 років. Непевність про завтрішній день, безправ'я, жорстокість окупанта й спротив йому українського населення, спочатку підпільною дією, а опісля відкритою повстанською боротьбою — це зміст п'єси.

ІРА МАЛАНЮК У ЛОНДОНІ

З 14 до 26 жовтня 1953 р. гостив у Лондоні оперовий ансамбль держ. німецької опери в Мюнхені. Він ставив три опери Р. Штравса — „Дунайська любов", „Капрічіо" й „Арабелля".

Хоч усі три згадані опери, що їх створив Штравс уже під кінець свого життя, не належать до його найкращих творів, — лондонська критика оцінила виступи мюнхенської опери дуже прихильно. Виключна в цьому заслуга членів оперового ансамблю, яких дирекція опери в Мюнхені спеціяльно добирала.

Для українців гостина мюнхенської опери в Лондоні цікава також тим, що поміж її артистами є наша землячка пані Іра Маланюк.

Цікаві відомості про неї ми знайшли у списках артистів, які були долучені до програмок. Там пишеться:

„Іра Маланюк, меццо-сопрано, член держ. мюнхенської опери від 1952 р.; співала в Байройті, Неаполі, Римі та Буенос Айресі".

В Канаді

35-РІЧЧЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ В ГЕМІЛЬТОНІ

Заходами Відділу КУК і співучасти інших українських організацій в домівці Української Православної Громади дня 1 листопада відбулася святочна академія на честь Листопадового Зриву, яку відкрив голова КУК п. Бойко коротким вступним словом.

Програма складалася з 2-х частин, які виповнили деклямації молоді й дітей, співи хорів Філії УНО і Української Православної Громади, гра капелі УНО й оркестри Української Православної Громади, святочна доповідь ген. Михайла Садовського та спогад підполк. Степана Миколина „Як Січові Стрільці прийняли вістку про Листопадовий Зрив у Білій Церкві", пера О. Чорногірського.

Всі пункти програми були належно підготовані і випали якнайкраще. Осередньою й найголовнішою точкою програми академії був виступ ген. Садовського, який своїм словом переніс слухачів у минуле й представив перед їхні очі події незабутніх листопадових подій 1918 року.

— У радості великій поєднаються гомін дзвонів Святої Софії в Києві й Святого Юра у Львові. І на коліна впаде до визвольної молитви весь український нарід, де б він не був, і дякуватиме Всевишньому Богові нашому, що у великій своїй ласці благословив Україну на новий вільний шлях у вічність! — казав ген. Садовський.

Підчас академії, по відчитанню підполк. Миколиним заклику Централі КУК зібрано на підписну листу для інвалідів $85.75.

Б. Стрілковський.

ЗАСІДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ НТШ

Філологічна Секція НТШ запрошує членів на засідання, що відбудеться в середу 25 ц. м., год. 6 веч. в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 50 Чорч Ст. кімн. 252.

В програмі відчитання й обговорення праці проф. М. Глобенка п. н. „Шевченко в совєтському літературознавстві".

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female

ЖІНКИ ПРОДАВНИЦІ
проворні, досвідчені в продаванні італійського й американського печива.
PICCOLO PASTRY SHOP
56 Spring Street
New York City

ПОМІЧНИЦЯ КУХОВАРКИ
Потрібно дозрілої жінки, що має досвід в праці в установах. 5 днів в тижд. Власна кімната. Телефонувати: Mrs. Woods
IRvington 9-1514 or 9-3224

ПОШУКУЄТЬСЯ Дентистичної Асистентки гігієністки або ДП Дентистку.
Досвідчена, знання англійської і української мов, та здібности у запам'ятуванні імен і облич-чя. Зголошуватись тільки ті, що відповідають тим вимогам. Вік 25-35.
Писати:
Dr. JOSEPH BISAHA
305 East 17th Street
New York 3, N. Y.

СИВЕ ВОЛОССЯ ЩЕЗАЄ
БЕЗ ФАРБУВАННЯ

Чудовий препарат можна тепер дістати, щоб повернути сиве волосся до природної темної краски, наче магічним способом. Коли уживати його кожного дня на короткий час, він поступово і чудесно перемінює сивий вигляд на природний колір. Тямте: темне волосся дає вигляд молодости.

Якщо ви хочете випробувати цей дивуючий препарат без риску, то вишліть оцей вирізок до TRYSAN CO., Dept. 67, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам 2 півтретя-долярової вартости пляшки за $4 з додатком Федерального податку в 80 цнт Це знижка в $1.20 на правильній ціні. Якщо, після ужиття згідно з вказівками, ви не будете задовільні з якихнебудь причин, вам звернуть повну грошеву заплату

Ім'я ______________
Адреса ______________
Місто ______________ Стейт ______

Посмертні Згадки

ЄВА ЗАКОРЧЕМНА, членкиня Т-ва ім. Т. Шевченка відд 156 УНСоюзу в Честер, Па., померла по короткій недузі дня 30. жовтня 1953 р. Покійна родилася в селі Сороцко, пов. Скалат. Полишила в смутку мужа, одного сина і одну доньку. Похорон відбувся 4. листопада до укр. гр.-кат. церкви при участи двох священиків і багато родини. Похована на Immaculate Heart Cemetery. — В. Й П.!
В. Новак, секр.

ДАНКІВ ЮЛІЯ, довголітня членка Т-ва Запорозька Січ, відд. 317 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й., померла 5. листопада 1953 р. Покійна походила зі села Лука, пов. Самбір, Галичина. Оставила у смутку три доньки, одного сина і дві сестри. Похорон відбувся з української катол. церкви св. Івана Хрестителя. — В. Й П.!
Секретар.

ІВАН ІЛЬКІВ, довголітний член Бр. св. ап. Петра і Павла відд. 102 УНСоюзу в Клівленді, О., помер несподівано при праці, дня 26. жовтня 1953 р. Покійний походив зі села Хмелева, пов. Заліщики, Галичина. До Союзу вступив 1926 р. Полишив у смутку доньку Анну, сина Івана і 3 внуків. Похорон відбувся 30. жовтня 1953 з костела Our Lady of Good Counsel. Тлінні останки поховано на Holy Cross Cemetery, Parma, Ohio. —В. И. П.!
А. Бобечко, секр.

До уваги школам і дитячим садкам.
ДИТЯЧА ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

СВЯТА ГОСТИНА	сцен. образ у двох відслонах — М. Курцеба	.20
СВЯТА ГОСТИНА	партитура до представлення	.40
ВЕЧІР СВ. НИКОЛАЯ	сценічний образ — о. А. Полянський	$.15
В РІЗДВЯНУ НІЧ	картина в 3-ох діях — М. Ваврисевич	.40
В ДИТЯЧОМУ САДКУ	сценка на 1-ну дію зі співами і танками — Т. Курпіта	.35
ДЯДЬКО ТАРАС	сцен. картина з життя Т. Шевченка — В. Полянський	.30
ІВАСЬ-ХАРАКТЕРНИК	сцен. картина з життя І. Франка — І. Влажкевич	.35
ІВАСЬ І ГАНУСЯ	здраматизована казка в 5 діях зі співами і хороводами — Я. Вільшенко	.50
КАЗКА ТЕМНОГО БОРУ	п'єса-казка в одній дії — А. Коломиєць	.45
МЕНІ ТРИНАДЦЯТИЙ МИНАЛО...	п'єса на одну дію з життя Т. Шевченка — П. Волобуїв	.35
МИКИТА КОЖУМ'ЯКА	казка в 4-ох картинах — О. Олесь	.35
НА ПРОВЕСНІ	сценіч. картина в 3-ох діях зі співами і хороводами — М. Погідний	.40
ПЕРША КРИВДА	сцен. картина в 1-ій дії з життя Т. Шевченка — Я. Вільшенко	.35
ПОКАРАНІ КАЛАТЬКИ	комедійка в 3-ох відслонах — Р. Завадович	.35
ПОЖАЛУВАЛИ — ЗАПІЗНО!	сцен. картина — А. Несмєлова	.30
РОЗРИТА МОГИЛА	сцен. картина зі життя Т. Шевченка — П. Мірчук	.30
СЛАВА КОБЗАРЕВІ	сцен. картина присвячена Т. Шевченкові — М. Ваврисевич	.35
СИРОТА	сцен. картина в 2-ох діях — Ю. Ігорків	.35
СВЯТО ВЕСНИ	сцен. картина в 2-ох діях — В. Софронів — музика І. Лісовика	.50
ТАРАСІВ ДЕНЬ	сценка в 1-ій дії — А. Коломиєць	.30
ТРИ КНЯЗІ У ВИФЛЕЄМІ	Ю. Шкрумеляк	.35
У НУЖДАРІВ	різдвяна картина в 3-ох діях — М. Приймак	.35
ШКОЛЯРИК МАРКІЯН	сцен. картина з дитячих літ М. Шашкевича — С. Король	.30
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА	здраматизована казка в 2-ох діях зі співами і танками — Я. Вільшенко	.50
ЧЕРЕЗ ФАЙКУ	сцен. картина в 4-ох відслонах — Р. Завадович	.35
ЧВАНЬКО	комедійка в 2-ох діях — П. Мірчук	.30

Замовлення враз з належитістю слати:
"SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Business Opportunity

ТАВЕРНА
На розі. Рухлива дільниця.
$30,000 річного брутто доходу, 9-річна аренда, 3 милі від Дж. Вашингтон мосту і тунелю Линколна.
CLIFFSIDE 6-2184

РІЗНИЦЯ
з промисловим дозволом ньюйоркського стейту, з Bologna кухнею, електричною холодільнею, вуджарнею. Також 9 кімнатне помешкання, дуже добрі умовини, велика парцеля. Зголошуватись в John F. Carey & Co. 103 W Main St., East Islip, L. I. Tel.: Islip 3-1630.

BOWLING ALLEYS & TAVERN S. I. — з 8-кімнатним мешканевим домом з площею, що надається на будову ґазолінової стації. Рухлива дільниця Staten Island. Голосіться Gl. 7-9036 N-16 — A — Rm. 830, 11 West 42nd St., New York City.

ТАВЕРНА, добре устаткована, знаменитий дохід, спільники посварилися, надзвичайна нагода для купна — ціна $16,000.
ТАВЕРНА — близько торговельної дільниці, тижневий прибуток $700, повне устаткування, охолоджуване повітря, власник бажає відпочити. $15,000.
ALBERT BRAUN,
25 Clinton Pl., Newark, N. J.
ES. 2-9058.

БУЧЕРНЯ—ҐРОСЕРНЯ
на продаж, ново відремонтована. Тижневий оборот $1,500. Рент тільки $55. 4 кімнати. Добра клієнтеля з дільниці і прохожих. Близько субвею і босів. Властитель мусить продати зі стратою. Телеф. до властителя:
EVergreen 6-5283

MISCELLANEOUS

ВТІШАЙТЕСЬ ІЗ ЗНАМЕНИТОГО ХАРЧУ
в
Far Hills Inn
Постачаємо на весілля, родинні прийняття, БЕНКЕТИ, ВЕЧІРКИ.
Обіди—вечері—дансінґи
КЛИКАТИ SO. 8-2166
Routes 202—206,
North Somerville
іти за знаками
Morristown-Netcong

Дозвольте нам ПРИГОТОВИТИ ВАМ ОБІД на День Подяки!
Індики і кури, печені й приготовані так, як ви їх любите!
Пекарня виготовляє з насолодою — готове на стіл!
ТОРТИ — ПЕЧИВО — ТІСТОЧКА.
Імпортовані солодощі й цукерки.
Відчинено 7 днів —
8 — A.M. до 10 P.M.
PICKWICK
Delicatessen & Bakery
711 Park Ave., Plainfield, N.J.
PL. 6-7233

МУЖЧИНИ, ЖІНКИ

Якщо ви не вдоволені тим, що не можете втішатися вигодами, які вам дає ПРИРОДА, тому що вам їх замало або не до вподоби, з недостачі належних вітамінів в щоденній дієті, то прочитайте оце.

Вас повинні спеціяльно цікавити вістки від тих, що мали найбільші добродійства з уживання формули, знаної як TRI-X. Це та формула, якої щоденна доза дає більше ніж мінімальне запотребування для дорослих деяких загально признаних вітамінів.

Якщо ви відчуваєте, що ви теж можете скористати з такого складника, то ви будете раді довідатися, що ви можете дістати потрібну кількість, коли вишлете оцей вирізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 3, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам негайно пачку вартости $3.50 відворотною поштою. Не потребуєте посилати грошей з замовленням. Заплатите поштареві при доставі.

Ім'я ______________
Адреса ______________
Місцевість ______ Стейт ____

REAL ESTATE

BUCKS COUNTY ФАРМЕРСЬКИЙ ДІМ — для негайного продажу! Прегарний кам'яний будинок, змодернізований і добре пристосований. 69 акрів при сільській дорозі. 11 кімнат і лазничка, огрівання оливою, велика стодола, бічні будинки. $26,000. — Писати P. O. Box 258, Sellersville, Pa. Тел. SEllersville 7932 or LY. 9-9794 в неділю.

МОЯ ВТРАТА — ВАШ ЗИСК! Sea Cliff, N. S. Лікар залишаючи місто, мусить продати з втратою, без уваги на свою дотепершню практику. Прегарний 11-кімнатний дім, ½ акра управної землі, 2 дерева стоять по обох боках входу, 8 інших дерев біля дому. 4 великі й 1 мала спальні, велика на 30 стіп вітальня (лівінґрум) з вогнищем. Повний виряд з новітніми лаштунками. Ґараж на 2 авта 8x10 дитяча кімната. Близько морського яхтового клюбу, ґольфової площі, шкіл і інш. Повне умебльовання $25,000 без меблів $22,500.
GL. 4-0302
Писати: N-16 — Rm. 830, 11 W. 42nd St., New York City.

ДЛЯ ПРИЄМНОГО МЕШКАННЯ. Новий прекрасний Barn Rd. Ranch Home. 3 спальні, 1½ лазнички, модерна кухня з твердої сосни, вітальня з стінами з твердої сосни, і з поличками на книжки, підвал з ґаражем. Близько до російської церкви і води, надається до всього. Можна оглядати. 34 Grove St., Sea Cliff, L. I. Glen Cove 4-8106.

WARREN COUNTY — 80 акрів, 9-кімнатний дім, альтанка, стодола, при ріці. $18,000.
61 акрів 800 стіп, новий 8-кімнатний дім; потрібно $6,000 готівки.
23 акри; діюча молочна фарма, повна товару, 18 штук худоби; потрібно $6,000. Кликати: Herman Eisenfeld WAverly 3-4397

HUNTERDON COUNTY — при стейтовій дорозі; 82 акри, куряча фарма на 4,000 дробу, 8-кімнатне приміщення, ґараж на 3 авта, стодола і бічні будинки, 4,000 стіп площа, виряд, 3,100 курят; $45,000 після умови.
JOHN R. POTTS, Realtor
Route 22. North Branch.
R. D. 3, Somerville, N. J.
SOmerville 8-2551 & Flemington 760

Woodside — 6-родинний цегляний будинок. Вільне 5-кімнатне помешкання. З коміркого $3,620, 30 кімнат, парове огрівання, мідяні рури, новий дах, модерний дім. Близько всюди. ½ блоку до сабвею. Ціна подана на скорий продаж! ST. 6-6073 or NE 9-9258. 40-09 — 47th Ave.. Sunnyside, L.I.

Forest Hills Gardens — $55,000 Дім в голляндському стилі, наріжне положення, велика бібліотека, вітальня, їдальня, велика кухня і куток для снідань, вмивальня і соняшний ґанок. На другому поверсі 5 спалень, 4 кафльованих лазнички. Повна пивниця і мансарда. Огрівання оливою. Сад і тараса. Поруч ґараж на 2 авта з горішньою кімнатою.
BO. 8-6528

HAMPTON BAYS
Найкращі оселі в Лонг Айленді серед лісистих горбків і купелевих місць.
Парцелі 100x200— тільки $500 вулиці, електричність, також крамниці і церкви. Відвідайте Landing Estates Model Home Office, Montauk Highway (коло католицької церкви). Tel. Hampton Bays 580. Пишіть або телефонуйте по брошури: LANDING ESTATES, Jamaica Office, 90-39 161 St. Tel. JAmaica 6-0695.

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.
Адміністрація „Свободи".

ЗБІРНИК ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ
„ЛИСТОЧКИ И ПЛАТОЧКИ"
обіймає осінні й зимові віршики й оповідання.
Упорядкувала
МАРІЯ ЮРКЕВИЧ.
Ціна 40 центів.
Замовляти:
"S V O B O D A"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВСІМ! — СУРМА:
СВЯТОЧНІ ЗАКУПИ

Різдвяні Картки (релігійного змісту) 25 за $1.00 або 100 за ____ $3.50
Різдвяні Картки (народні і релігійні, всіх малярів) 12 за $1.00 або 50 за ____ 3.50
Стінні Календарі з укр. календаріюм, 4 за $1.00, 100 за ____ 20.00
Святочна Пачка (Мед 5ф. куття (опихана) 2ф. 1ф. маку, крайові гриби 2 оз. Свічки 2. Стінний календар, все за ____ 5.00
Казки для Дітей (найбільший ілюстрований збірник Українських Народних Казок) 190 сторін друку, кольорова обкладинка ____ 2.00
В твердій оправі (спеціяльно для даруику) ____ 3.00

НОТИ ДО ГРАННЯ НА ПІЯНО.
В. Барвінський: **Наше Сонічко** — нове видання ____ .40
М. Фоменко: **Моя Райдуга** — нове видання ____ 1.00

НОТИ ДО ГРАННЯ І СПІВУ.
201 Українських Народних пісень ____ 2.50
Людкевич: **Коляди на піяно і до співу** ____ 1.00
Лисенко М.: **Коза Дереза,** дитяча оперетка ____ 1.50
Артимовський: **Запорожець за Дунаєм,** опера ____ 2.50
Ліра, збірник 364 пісень з нотами ____ 3.00

НАЙКРАЩІ ПЛАТІВКИ ДО ГРАМОФОНУ
Альбом, 10 різних платівок з колядами, хори ____ 10.00
Наталка Полтавка (на лонґ плейн, з альбомом ____ 11.20
Наталка Полтавка, 17 платівок з альбомом на 78. перероблені в Америці ____ 12.00
Наталка Полтавка 17 12-цалевих пл. Оригінальних (не перероблених) ____ 17.00
14 Вибраних платівок, мішочі хори і найкращі пісні ____ 10.00
14 Вибраних платівок, мужеські хори при акомпаніяменті **Бандуристів** ____ 10.00
14 Вибраних платівок веселих зі співом і розмовами ____ 10.00
14 Вибраних платівок коломийкових, вони є тільки в Сурмі ____ 10.00

Всі замовлення разом з грішми або завдатком посилайте на адресу:
SURMA
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС!

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках через неприродну сухість, ви зрадієте, як довідаєтесь від людей, що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони врятували себе від цієї недуги вживанням нового ліку, що зветься ТРАЙСАН (TRYSAN).

Доходять відомості, що ці й інші турботи з волоссям, які бувають від сверблячки, малого лишаю тощо, припинилися завдяки правильному вживанню цього чудового ліку.

Не зволікайте, аж поки погіршає стан вашого волосся, а зараз же вживайте ТРАЙСАНУ. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціяльну ціну, коли надішлете поштою повідомлення до TRYSAN Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві тридолярові пачки за $5, тобто із знижкою $1 від звичайної ціни. Коли посилати післяплатою (C.O.D), тоді додати ще поштову доставу.

Ім'я ______________
Адреса ______________
Місто ______________ Стейт ______

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща по ціні так низькій як **$150**
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Заложене ще на рідних Землях, а тепер відновлене в ЗДА видавництво „Червона Калина" започаткувало свою діяльність ювілейним збірником з нагоди 700-ліття столичного Города Короля Данила

НАШ ЛЬВІВ

ЗМІСТ:
Микола Шлемкевич — Передмова; **Ярослав Пастернак:** „Княжий город Львів"; **Володимир Дорошенко:** „Київ і Львів"; **Микола Андрусяк:** „У 700-ліття Львова"; **Ярослав Рудницький:** „Назва Львів та її походження"; **Лев Лепкий:** „Під патиною віків"; **Микола Галібей:** „Міщанство Львова"; **Володимир Січинський:** „Архітектура і мистецтво Львова"; **Лука Луців:** „Літературний Львів"; **Василь Витвицький:** „Український музичний Львів"; **Лев Ясінчук:** „Українське шкільництво Львова"; **Володимир Білозор:** „Діти Львова"; **Лука Мишуга:** „В поході до волі"; **Іван Кедрин:** „Чи справді Пісмонт?"; **Василь Мудрий:** „Львів осередком боротьби за український університет"; **Ярослав Гриневич:** „28. червня 1914 у Львові"; **Никифор Гірняк:** „Львів у воєнних роках 1914-1918"; **Роман Купчинський:** „Село в міських боях"; **Микола Пачовський:** „Вивішення прапору"; **Володимир Калина:** „З листопадових боїв на Підзамчі"; **Іван Костюк:** „Моя Мати"; **Григор Лужницький:** „Місто св. Юра"; **Іван Керницький:** „Сіль Землі"; **Роман Раковський:** „Львів — централя української кооперації"; **Василь Лев:** „Львівська богема між двох війн"; **Ярослав Рудницький:** „Львівський говір"; **Володимир Січинський:** „Чужинці про Львів"; **Володимир Трембіцький:** „Львів і філателія"; **Лев Лепкий:** „Перемиська митра-корона"; „В обороні споконвічних прав" — меморіял до Американського Уряду.

Чудово видана книжка, великого формату, на гарному папері, багато ілюстрацій, дво-кольорова обкладинка — 216 сторін друку.
Ціна: брош $3.00, в твердій полотняній оправі $5.00.
► ПИТАЙТЕ ПО ВСІХ КНИГАРНЯХ. ◄
Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3189. Проколений

...AGAINST THE TREE, HER HANDS ...ST HER BOSOM, JESSICA, HER ...HORRIFIED FASCINATION

TARZAN'S GREAT MUSCLES BULGED AND KNOTTED UNDER THE STRAIN AS HIS POWERFUL BICEPS AND FOREARMS HELD BACK THOSE MIGHTY TUSKS.

THEN THE LONG, KEEN BLADE FOUND ITS MARK TIME AND TIME AGAIN AND THE GREAT CARCASS ROLLED LIFELESS UPON THE GROUND.

Джессіца, притиснена до дерева, із міцно до грудей приз'язаними руками, з широко розкритими від жаху зачарованими очима, спостерегала дику боротьбу.

Тарзанові сильні мускули нап'яклися і зав'язалися на шиї, а його біцепси і передпліччя стримували могутні ікла.

Аж довгий і гострий клинок знайшов свою ціль, раз і ще раз, і велика нежива туша покотилася на землю.